

גיבוש תכנית לשדרוג תשתיות ולעידוד ביקורים ברחבת הכותל המערבי

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם ,

בהמשך להחלטות ממשלה מס' 2925 מיום 19.12.2004, מס' 4569 מיום 11.12.2005, מס' 2644 מיום 29.11.2007, מס' 2467 מיום 21.11.2010 ומס' 5301 מיום 26.12.2012; ולאור סיומה הצפוי, בסוף שנת 2015, של התכנית לשיפור, בינוי ועידוד ביקורים ברחבת הכותל המערבי (להלן: "תכנית הפיתוח"):

1. לגבש תכנית המשך לתכנית הפיתוח לתקופה של חמש שנים (2016-2020) (להלן: תכנית החומש). תכנית החומש תכלול המשך הפעילות לבינוי ולפיתוח של רחבת הכותל ומנהרות הכותל, ובכלל זה חשיפה ושימור של ממצאים ארכיאולוגיים, שדרוג תשתיות תחבורתיות וכן הרחבת פעילות חינוכית לתלמידים, לסטודנטים ולחיילים, וכן נושאים נוספים כפי שיוחלט.
2. לצורך כך, להטיל על משרד ראש הממשלה, בתאום עם אגף תקציבים, להביא לאישור הממשלה, עד ליום 31.5.2015, את תכנית החומש.

דברי הסבר

רקע כללי

הכותל המערבי נחשב כמקום הקדוש ביותר ליהודים והוא מושך אליו יותר מבקרים מכל אתר אחר בישראל. הכותל המערבי וסביבתו מהווים אתר היסטורי וארכיאולוגי ראשון במעלה, המכיל ממצאים ארכיאולוגיים והיסטוריים מתקופות קדומות ומגוונות. ככזה, הוא מושך אליו מבקרים ותיירים מכל העולם.

עקב ההכרה בחשיבותו של הכותל המערבי וסביבתו, החליטה הממשלה בהחלטה מס' 2925 מיום 19.12.2004 להעביר את האחריות על רחבת הכותל לידי הקרן למורשת הכותל המערבי, שהוכרזה כעמותה ממשלתית ומהווה זרוע ביצוע של הממשלה בכל הנוגע לשימור ואחזקה של רחבת הכותל המערבי והפעלה וניהול של מנהרות הכותל. בין השנים 2010-2015, השקיעה הממשלה למעלה מ- 85 מלש"ח בפיתוח רחבת הכותל. בין היתר, נפתחו שירותים חדשים לקהל, התקדמה בניית בית שטראוס, נפתחו חלקים חדשים ממנהרות הכותל לציבור והוכשרו דרכי גישה נוספות לכותל.

בחמש השנים האחרונות גדלה כמות המבקרים בכותל מ- 8 מיליון מבקרים (בשנת 2009) לכ- 10 מיליון מבקרים (בשנת 2014). גידול זה בכמות המבקרים נובע, בין השאר, מהעבודות שבוצעו ברחבת הכותל בעקבות החלטות הממשלה הקודמות בעניין תכנית הפיתוח. כמות המבקרים הגדולה מחייבת מתן מענה לאתגרים חדשים ובהם התמודדות עם תנועת מכוניות ותחבורה ציבורית, יצירת מתווה חירום והצלה, הנגשת הרחבה והאתרים לבעלי מוגבלויות וניתוב של המבקרים הרבים בימי חול ומועד.

בכוונת הממשלה להמשיך ולקדם את פיתוח רחבת הכותל המערבי, בכדי שתוכל לשרת את מיליוני המבקרים, להמשיך בעבודות החשיפה הארכיאולוגיות של מנהרות הכותל, לטובת הנגשתן הבטוחה לקהל הרחב ולשדרג את התשתיות הפיזיות ותשתיות התחבורה הנדרשות בכדי להתמודד עם המוני המתפללים והתיירים הפוקדים את רחבת הכותל וסביבותיה ולספק להם חוויה דתית, היסטורית, ארכיאולוגית ותיירותית מהמעלה הראשונה.

אחת מהפעילויות החשובות ביותר שמתקיימות ברחבת הכותל היא הפעילות החינוכיות לאוכלוסיות יעד של תלמידים, סטודנטים וחיללים, בכדי להיטיב את היכרותם עם ההיסטוריה של העם היהודי, ירושלים ומדינת ישראל, ולהטמיע את הערכים החינוכיים של אהבת הארץ ואת חשיבותה של ירושלים כבירת מדינת ישראל והעם היהודי.

לאור האמור לעיל, מוצע להטיל על משרד ראש הממשלה, בתאום עם אגף תקציבים במשרד האוצר, להביא לאישור הממשלה, עד ליום 31.5.2015, תכנית המשך לתכנית הפיתוח לתקופה של חמש שנים (2016-2020) ("תוכנית החומש"). תכנית החומש תכלול המשך פעילות לבינוי ולפיתוח של רחבת הכותל ומנהרות הכותל, ובכלל זה חשיפה ושימור של ממצאים ארכיאולוגיים, שדרוג תשתיות תחבורתיות וכן הרחבת פעילות חינוכית לתלמידים, לסטודנטים ולחיללים, וכן נושאים נוספים כפי שיוחלט.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

הכותל המערבי הוא אחד ממוקדי התיירות המרכזיים בישראל, אליו מגיעים יותר מ- 10 מיליון מבקרים בשנה.

תקציב

לא רלוונטי.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

ההחלטה תואמה מול הגורמים המקצועיים במשרדים הרלוונטיים.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה מספר 5301 מיום 26.12.2012.

החלטה מספר 2467 מיום 21.11.2010.

החלטה מספר 2644 מיום 29.11.2007.

החלטה מספר 4569 מיום 11.12.2005.

החלטה מספר 2925 מיום 19.12.2004.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

חוות דעת חתומה תשלח בהמשך.

סיווגים

סיווג ראשי: 01ביצועי;

תחום פעולה עיקרי: 02חברה וכלכלה

מוגש על ידי ראש הממשלה

כ"ח באייר התשע"ה
17 במאי 2015

היועצת המשפטית

ירושלים, כ"ח אייר התשע"ה

17 במאי 2015

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

גיבוש תכנית לשדרוג תשתיות ועידוד ביקורים ברחבת הכותל המערבי.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

בהמשך להחלטות ממשלה מספר 4569 מיום 11.12.2005 ומספר 2467 מיום 21.11.2010, שעניינן מימון תכנית חומש לשיפור, בינוי ועידוד ביקורים ברחבת הכותל המערבי (להלן – תכנית הפיתוח), ולאור סיומה הצפוי של תכנית הפיתוח בסוף שנת 2015, מוצע להטיל על משרד ראש הממשלה, בתאום עם אגף תקציבים, להביא לאישור הממשלה, עד ליום 31.5.2015, תכנית המשך לתכנית הפיתוח, לתקופה של חמש שנים נוספות (להלן – תכנית החומש).

מוצע שתכנית החומש תכלול פעילות לבינוי ולפיתוח של רחבת הכותל המערבי ומנהרות הכותל, ובכלל זה חשיפה ושימור של ממצאים ארכיאולוגיים, שדרוג תשתיות תחבורתיות וכן הרחבת פעילות חינוכית לתלמידים, סטודנטים וחיילים, וכן נושאים נוספים כפי שיוחלט.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

לא רלוונטי.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

בשים לב לכל האמור לעיל, אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

שלומית ברנע פרגו, עו"ד

היועצת המשפטית